

ESTETSKO VASPITANJE

- ***POJAM , CILJ I ZADACI ESTETSKOG VASPITANJA***
- ***ESTETSKE SPOSOBNOSTI***
- ***PRINCIPI ESTETSKOG VASPITANJA***
- ***METODE I METODIČKI POSTUPCI ESTETSKOG VASPITANJA***
- ***MERENJE I VREDNOVANJE U ESTETSKOM VASPITANJU***
- ***SAVREMENE TEORIJE U ESTETSKOM VASPITANJU***

POJAM ESTETSKOG VASPITANJA

- izražava specifičnu stranu uzajamnog odnosa čoveka i stvarnosti → specifičan vid čovekovog sagledavanja sveta
- sadrži **tri komponente:**
  - *estetsko u objektivnoj stvarnosti* (prirodi, društvu, svakodnevnom životu)
  - *estetsko u subjektivnoj strani ličnosti* (estetska svest, estetski ukus, estetska ideja, estetski ideali)
  - *estetsko u umetnosti* (književnost, muzika ,pozorište, likovna i filmska umetnost)

Estetsko vaspitanje kao proces :

- ✓ formiranja estetskog odnosa čoveka prema svetu
  - ✓ formiranja estetskih svojstava ličnosti
  - ✓ osposobljavanja čoveka da shvata , procenjuje, doživljava i stvara lepo u životu i umetnosti
- tesno je povezano sa intelektualnim i moralnim vaspitanjem

CILJ I ZADACI ESTETSKOG VASPITANJA

CILJ: maksimalno razvijanje

sposobnosti za

**uočavanje , doživljavanje, vrednovanje i
stvaranje lepog**

➤ estetske sposobnosti su urođene
sposobnosti

**Uočavanje – *zapažanje* ; estetska
obeležja treba uočiti; iako objektivno
postoje ne nameću se sama po
sebi → ako nema sposobnosti uočavanja
nema ni mogućnosti prihvatanja**

Pedagoški postupci :

- ✓ produbljivanje estetskih zapažanja i razvijanje predstave o lepom
- ✓ razvijanje estetskih potreba i interesovanja za lepo
- ✓ sticanje znanja, umenja i navika iz estetske kulture
- ✓ razvijanje estetskih pogleda, ubeđenja, ideala i estetskog ukusa
- ✓ podsticanje estetskog procenjivanja

Doživljavanje - prihvatanje ;kad se uoče obeležja estetskog potrebno je na pravilan način prihvatiti ga→ima karakter emocionalnog doživljavanja→potreban je bogato diferenciran emocionalni život

Vrednovanje – prosuđivanje;putem estetskog uticanja na ličnost dati osnove na temelju kojih će moći razlikovati lepo od nelepog i estetski vredno od nevrednog

Stvaranje lepog – u životu i umetnosti;potreban je aktivan stav prema lepom→podsticati razvijanje u čoveku umetnika u granicama njegovih sposobnosti-ne može svako biti umetnik ali svako može u svoj život da unese raznovrsne lepote

ZADACI :

1. Razvijanje sposobnosti za uočavanje i procenjivanje estetskih vrednosti i sticanje određenih estetskih znanja
2. Razvijanje sposobnosti, potreba i navika za doživljavanje estetskih vrednosti
3. Razvijanje sposobnosti ,potreba i navika za stvaranje lepog u svakodnevnom životu i umetnosti

PRINCIPI ESTETSKOG VASPITANJA

- *svestranosti*- razvijanje svih komponenti estetskih sposobnosti (intelektualne, emocionalne, stvaralačke)
- *masovnosti* – obuhvat svih u procesu vaspitanja
- *neposrednog delovanja pomoću estetskih vrednosti*
- *korišćenja nesumnjivih estetskih kvaliteta u estetskom vaspitanju*
- *oslanjanja na lepo u borbi protiv ružnoća*

METODE I METODIČKI POSTUPCI I SREDSTVA ESTETSKOG VASPITANJA

- tri specifične **metode** :
  1. metod slobodnog izražavanja u razvijanju estetskih sposobnosti
  2. metod posmatranja estetskih vrednosti
  3. metod estetske analize umetničkih dela i lepota iz svakodnevnog života

- osnovna **sredstva** estetskog vaspitanja:
  - a) umetnost – umetnička dela visokog kvaliteta iz svih vrsta umetnosti
  - b) lepote u prirodi
  - c) lepo u čovekovoј svakidašnjici

- u okviru navedenih metoda primenjuju se i posebni metodički postupci:
  - a) organizovanje posmatranja, slušanja, primanja i doživljavanja lepog *dovođenjem vaspitanika u kontakt sa lepim*
  - b) organizovanje neposrednog rada s vaspitanicima na *uočavanju i procenjivanju lepog putem predavanja, objašnjavanja i razgovora*
  - c) organizovanja *vaspitnih situacija* koje omogućavaju i podstiču stvaranje **lepog**

MERENJE I VREDNOVANJE U ESTETSKOM VASPITANJU

1. Fehnerova metoda- dopadanje forme u estetskim sadržajima; od ispitanika se tražilo da na crnoj ploči odaberu geometrijske figure koje im se dopadaju
2. standardizovani testovi i skale – u svetu najpoznatija 3 standardizovana testa:
  - a) Majer – Šišorov test(sastoji se od 125 parova grafičkih slika; jedan par je originalan a kod drugog je nešto izmenjeno- ispitanik treba da izabere original)

- b) Grejsov test (sastoji se od parova apstraktnih crteža od kojih se oba para razlikuju u nekim detaljima- ispitanik traži detalj u kojem se razlikuju)
- c) Mek – Adornov test meri sposobnost učenja slikarstva (dati su uzorci tkanine, odeće i posuđa a ispitanici treba da ih srede)
- d) Nauberov test umetničkih sposobnosti (ispitanik treba da nacрта nešto na osnovu mašte i pamćenja- crteži se ocenjuju na tri nivoa)

SAVREMENE TEORIJE U ESTETSKOM VASPITANJU

- Teorija estetskog vaspitanja
HERBERTA RIDA
- Teorija estetskog vaspitanja TOMASA
MANROA
- Teorija estetskog vaspitanja IRENE
VOJNAR

Teorija estetskog vaspitanja HERBERTA RIDA

- knjiga “*Vaspitanje kroz umetnost* “
- umetnost treba da bude osnova vaspitanja; vaspitavanje estetskog senzibiliteta je od fundamentalnog značaja
- nema razlike između nauke i umetnosti: **umetnost - reprezentacija**, **nauka – objašnjenje- istovetne realnosti**
- vaspitanje je osposobljavanje dece i odraslih da stvaraju zvukove, slike, pokrete; uključeni procesi mišljenja,

- princip **forme** : elementarne forme koje čovek instinktivno daje svojim umetničkim delima istovremeno su forme koje postoje u prirodi
- princip **boje** : čovek intuitivno prodire u prirodu boje, ocenjuje njenu notu, toplinu, njene objektivne kvalitete i identifikuje ih sa svojim emocijama
- **ravnoteža, simetrija i ritam** – sekundarne osobenosti
- **kompozicija** – ukupnost sekundarnih osobenosti uključujući i boju

- osnovni stav : *“Najbliža paralela strukturi ličnosti deteta nije misaona struktura logičara, već umetnika*“ → polazi od percepcije, tj. opažanja → reagovanje na percipirani objekt pokreće buru reakcija u organizmu- od motornih reakcija nerava i žlezda do reakcije afektivnog sistema, odnosno sećanja
- značaj imaginacije; ejdetskih slika (uzrast 14 godina kao period “ jedinstvene svesti “ , nastupa period odvajanja mišljenja od opažanja putem racionalizma u vaspitno – obrazovnom radu); vizuelnih predstava; mašte

- umetnost i igra su osnovna sredstva komunikacije deteta
- razvijanje dara za crtanje → zadovoljava unutrašnje potrebe → čini socijalni gest , crtež ima imitativni karakter → putem znakova, šema i simbola komunicira sa okolinom
- razvijanje jezika osećanja i komunikacije sa drugima → zadatak vaspitača je preventiva socijalne neuroze, sprečavanje pojave osećanja izdvojenosti u individualnom ravoju → insistira na grupnom vaspitanju koje ima estetsku osnovu

- vaspitanje moralnosti putem grupnog rada koji ima estetski karakter
- za vaspitače je važno da postignu korelaciju između dečjeg temperamenta i adekvatnog načina njihovog izražavanja
- dete prilikom likovnog izražavanja upotrebljava simbole kojima izražava svoje unutrašnje stanje → crtež je osnovni oblik dečjeg slobodnog izražavanja, on najpotpunije povezuje slike koje postoje u nesvesnom
- estetsko izražavanje kod dece se menja oko 11.godine zbog razvoja logičkog

mišljenja

Teorija estetskog vaspitanja Tomasa Manroa

- knjiga “*Umetničko vaspitanje – njegova filozofija i psihologija*”
- *estetsko vaspitanje*- proces proširivanja ljudskih iskustava; umetnost je sredstvo koje pruža čoveku nova iskustva
- razvijati opšte sposobnosti znači razvijati estetske i umetničke sklonosti
- u najmlađem uzrastu estetske aktivnosti treba da budu u sastavu **drugih aktivnosti, neizdiferencirane ali**

- obuhvataju razne oblike igre, manipulisanje sa predmetima, crtanje, modelovanje, pevanje → nije poželjno unositi standarde odraslih
- od impulsivne igre ranog detinjstva dete se vodi ka sticanju određenih znanjaj i veština, ka upoznavanju stilova i raznih oblika estetskog izražavanja
- estetsko ocenjivanje je rezultat vaspitanja, odnosno znanja i iskustva → manje uvažava afektivnu stranu, akcenat je na iskustvu
- vaspitni rad mora biti povezan sa stalnim istraživanjem

Teorija estetskog vaspitanja IRENE VOJNAR

- koncepcija vaspitanja “ otvorenog duha “
- ističe značaj perioda asolescencije za razvoj umetnosti jer se mladi nalaze između sanjarenja i prilagođavanja, traže životne modele i istovremeno grade svoj unutrašnji život
- naglašavanje estetske dimenzije života; vaspitanje ima zadatak da uvede čoveka u kompleksnu raznovrsnost sveta umetnosti i da vaspita njegov estetski ukus

➤ zadaci :

1. razvoj estetske percepcije
2. proširivanje ličnog iskustva (posredstvom estetskog ukusa)
3. obogaćivanje i produbljivanje znanja
4. formiranje stvaralačkog duha

➤ umetnost je verna slika stvarnosti i čovekova migućnost i sredstvo da se čovek izjasni za ono što bi moglo da bude umetničko oblikovanje stvarnosti

➤ neophodna je promena prakse estetskog vaspitanja